

Lausunto

20.03.2025

Asia: VN/3357/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun 29 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Asia: Suomen tuomariliitto ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 8 luvun 29 §:n muuttamisesta

Viite: VN/3357/2025

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry (jäljempänä Tuomariliitto) toteaa lausuntonaan otsikon asiaan seuraavaa.

Lausunnonantajan lausunto

Tuomariliitto pitää perusteltuna, että laite-etsinnästä päättäminen/vahvistaminen saatetaan tuomioistuimeen eikä vaihtoehtoisesti esillä olleesti syyttäjälle. Euroopan unionin tuomioistuimen 4.10.2024 antaman tuomion (C-548/21) jälkeen kansallisen pakkokeinolain muuttaminen laite-etsintää koskevan sääntelyn osalta on välttämätöntä.

Laite-etsintää koskevassa säännöksessä tulisi kuitenkin noudattaa aikaisemmin pakkokeinolaissa käytettyä systematiikkaa ja säätää, että ”laite-etsinnästä päättää tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta”. Nyt ehdotettu uusi vahvistusmenettely istuu hankalasti pakkokeinolain kokonaisuuteen. Ehdotettua pakkokeinolain muusta sääntelystä poikkeavaa rakennetta ei esitysluonnoksessa perustella. Tähän nähden ehdotetun säännöksen viittaukset muun systematiikaltaan erilaisiin pakkokeinolain säännöksiin ovat omiaan luomaan tulkintaepäselvyyksiä ja toisaalta vaikeuttavat säännöksen luettavuutta. Asiassa on myös syytä tarkastella laite-etsintöjä koskevaa muutoksenhakuoikeutta (29 a §) uudestaan. Ongelmalliseksi voi muodostua, jos

pakkokeinon kohteella ei ole kaikissa tapauksissa mahdollisuutta saattaa laite-etsintää tuomioistuimen tutkittavaksi.

Tuomariliitto nostaa esille, että muutosehdotuksella tulee olemaan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia sekä vaikutuksia varsinkin käräjäoikeuksien toimintaan ja työmäärään. Esityksen taloudelliset vaikutukset tulee arvioida yksityiskohtaisemmin ja syntyvät kustannukset on kompensoitava viranomaisille täysimääräisesti.

Tuomariliitto huomauttaa, että käytössä olevien tietojärjestelmien puutteellisuuden vuoksi laite-etsintöihin liittyvät asiat joudutaan kirjaamaan ja lähettämään manuaalisesti, mikä on omiaan hidastamaan asioiden käsittelyä ja lisäämään tuomioistuinten ruuhkautumista. Samoin asioiden käsittelyä hidastaa käytössä olevien etäyhteyksien toimintavarmuuteen liittyvät haasteellisuudet. Jo näistä syistä luonnoksessa esitetty alle 30 minuutin käsittelyaika asiaa kohden ei ole realistinen. Kyse on kiireellisesti käsiteltävistä asioista, mikä tarkoittaa tuomioistuimissa resurssien uudelleen järjestelyjä. Tämä johtaa väistämättä muiden ei-kiireellisten asioiden osalta käsittelyaikojen pidentymiseen. Joka tapauksessa laite-etsintäluvusta päättäminen tulisi selkeästi säätää ensisijaisesti ilman istuntokäsittelyä tehtäväksi, jollei erityistä syytä istuntokäsittelyyn ole.

Luonnoksen perusteella jää myös epäselväksi mihin esitetyt arviot juttumääristä perustuvat. Tuomariliitto pitää mahdollisena, että juttumäärät ovat huomattavasti arvioitua suuremmat, mikä osaltaan lisää tuomioistuinten resurssitarvetta uudistuksen myötä.

Laite-etsintöjä käsiteltäisi vastaisuudessa myös viikonloppuisin päivystysasioina. Tämä edellyttää ehdotetusti muutoksia myös oikeusministeriön päivystysasetukseen. Muutoksia on lisäksi tehtävä päivystyspalkkioita koskevaan oikeusministeriön päätökseen (2.9.2014 (OM 38/123/2014)). Tuomariliitto huomauttaa, että varallaolo- ja toimenpidekorvauksia ei ole korotettu vuoden 2014 jälkeen. Päivystyskorvausten nykyinen taso ei ole yleinen kustannustaso huomioiden kohtuullinen. Näiltäkin osin muutoksella on taloudellisia vaikutuksia.

Esityksellä tulee siten olemaan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Esityksessä ehdotettua uutta tehtävää ei voida edellyttää hoidettavaksi nykyisten määrärahojen puitteissa. Tuomioistuimille on osoitettava riittävät resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi ja näin ollen esityksen taloudelliset vaikutukset tulee arvioida asianmukaisesti ja syntyvät kustannukset on kompensoitava.

Lausunnon valmistelu

Lausuntoa on valmisteltu Tuomariliiton oikeuspoliittisessa valiokunnassa ja hallituksessa. Lausunnon kirjoittamiseen on osallistunut puheenjohtaja Tuuli Vänskä

Tuomariliiton hallitus on käsitellyt lausunnon sähköpostitse.

Helsingissä 19.3.2025

Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry

Tuuli Vänskä

puheenjohtaja

Minna Hällström

varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa.

Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.

Hartikainen Linda

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry